

บทความวิจัย

พฤติกรรมทางพุทธศาสนาของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น Buddhist Behaviors of Third year Student Nurses, College of Asian Scholar, Khon kaen Province.

รัชนิบูล เศรษฐภูมิรินทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจพฤติกรรมทางพุทธศาสนาของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น จำนวน 59 คน เนื่องจากผ่านการเรียน และการปฏิบัติงานที่อาจก่อให้เกิดความเครียด โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมทางพุทธศาสนา ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาเรียนรู้รูปแบบการนับถือศาสนาจากพ่อแม่ ร้อยละ 44.64 เรียนรู้จากอาจารย์ตอนเรียนชั้นมัธยมต้น ร้อยละ 39.29

2. กิจกรรมที่นักศึกษาปฏิบัติตามหลักการทางพุทธศาสนามากที่สุด คือการถวายสังฆทานในวันเกิดวันเข้าพรรษา ร้อยละ 25 กิจกรรมทางพุทธศาสนาที่นักศึกษาไม่ปฏิบัติเลยได้แก่การบริจาคเลือดให้แก่สภากาชาดไทย ร้อยละ 32.14

จากการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาเสนอข้อคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรม ให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกสมาธิและการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ให้ความจริงของชีวิต นักศึกษาจะได้นำหลักการ ที่ได้ฝึกปฏิบัติไปใช้กับผู้ป่วย เพื่อลดความเจ็บปวด ความเครียดต่างๆ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของนักศึกษาเอง

This study aims to survey Buddhist behavioral patterns of the 3rd year student nurses of Asian scholar, Khon Kaen. The sample sizes were 59 people that tended to be stress because of nursing practicum. Using the tool to survey Buddhist Behavioral patterns. The results revealed that :

1. The student had learned the Buddhist from the parents (44.64%) and had learned from the teacher of secondary school (39.29%)

2. The principle for practicing Buddhist the most was given the important things to monks (25%) the less for practicing was meditation (62.50%) and the least was donation the blood to the Thai Red Cross (32.14%)

The suggestion college of Asian scholar should provide Buddhist activities such as meditation and more in awareness of insight meditation and applied the meditation to the patients and using in their lives

Keywords: Buddhist behavioral, the 3rd year student of Asian scholar Khon Kaen, stress

คำสำคัญ: พฤติกรรมทางพุทธศาสนา นักศึกษา
พยาบาล ชั้นปีที่ 3 ความเครียด

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

พฤติกรรมทางพุทธศาสนา คือ แนวคิดจากพฤติกรรมภายนอก (overt behavior) ได้แก่ การปฏิบัติที่สามารถมองเห็นได้และพฤติกรรมภายใน (covert behavior) ได้แก่ องค์ประกอบทางจิตวิทยา (psychological factor) ซึ่งประกอบด้วย ความคิด ความเชื่อ การรับรู้ แรงจูงใจ ค่านิยม ทศนคติ และความคาดหวัง¹

พฤติกรรมทางพุทธศาสนาเกิดขึ้นได้โดยมีจิตเป็นตัวกำหนด ซึ่งตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนามักจะมีผู้กล่าวกันว่า “จิตเต สง กิริตเถ” แปลว่า จิตเป็นนาย กายเป็นบ่าว จิตเป็นตัวกำหนดให้รูปกายทำตาม จิตรู้เท่าใดก็สามารถสั่งกายให้ทำได้เท่านั้น เมื่อมาพิจารณาคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระวินัยของพระพุทธศาสนาเป็นหลักได้จะต้องเกิดจากการพึงธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทำให้เกิดการรู้ตามเข้าใจตาม จนเก็บเข้าไว้ในจิตใจ แล้วจึงกระทำตามได้อย่างถูกต้องและเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเอง ลดความเครียด ความเศร้าหมอง และเกิดสุขภาวะที่แท้จริง² ซึ่งนักศึกษาพยาบาลเป็นบุคลากรสุขภาพที่ต้องดูแลและใกล้ชิดกับผู้ป่วย ต้องเผชิญความไม่สุขสบายกายและใจของผู้ป่วย อาจก่อให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวลได้ ดังนั้นจึงมีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติตามหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศานานำสู่ “ความสุข” มีสุขภาพดี ส่งผลให้การดำเนินชีวิต การช่วยเหลือกันและกันและประสิทธิภาพของการทำงานก็สูงขึ้น³

นอกจากนั้นพฤติกรรมทางพุทธศาสนา หรือหลักปฏิบัติทางพุทธศาสนา สามารถนำมาบูรณาการกับหลักสมัยใหม่ หรือศาสตร์ต่างๆ ได้ เช่น ในด้านจิตวิทยาสามารถประยุกต์ใช้กับสุขภาพจิตได้ด้วย เช่น หลักของการปฏิบัติสมาธิเชิงหยั่งรู้ (mindfulness meditation) สามารถนำมาบูรณาการกับพฤติกรรมทางพุทธศาสนาเข้ากับวิถีปฏิบัติในเชิงทฤษฎีการรู้คิด⁴ (cognitive behavioral theory) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า ความนึกคิดมีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมการนึกคิดที่ไม่เหมาะสมนำไปสู่อาการทางจิตเวชได้ เช่น อาการซึมเศร้า อาการวิตกกังวล

นักศึกษาพยาบาลต้องมีหลักปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นพฤติกรรมทางศาสนา นักศึกษาต้องมีหน้าที่ของตนเองดังนี้

1. ต้องเป็นผู้รู้ เข้าใจและสามารถปฏิบัติธรรมได้ถูกต้องตามพระวินัย
2. ต้องสามารถแนะนำ สั่งสอนผู้อื่นให้ปฏิบัติตามพระธรรมวินัย
3. เมื่อมีผู้กล่าวติเตียน จ้วงจาบ แสดงคำสอนผิดพลาด ต้องสามารถชี้แจง แก้ไข ให้ถูกต้องตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

พฤติกรรมทางพุทธศาสนา หรือหลักปฏิบัติธรรมตามคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เปรียบเหมือนคู่มือการเป็นมนุษย์ หลักคำสอนไม่เพียงแต่เป็นกฎของศีลธรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติ แต่ยังเป็นตัวยาที่ใช้ส่งเสริมสุขภาพจิตของนักศึกษาได้เข้าใจหลักเหตุและผล มนุษย์จะเชื่อในศาสนาเพราะศาสนาช่วยชี้บอกทางรอดช่วยให้จิตใจสงบมีกำลังใจและใช้เป็นกฎในการดำเนินชีวิต⁵

ฐานิกา บุญมงคล⁶ อธิบายพฤติกรรมทางศาสนาว่าเกี่ยวข้องกับบุญกิริยาวัตถุ แปลว่า วัตถุเป็นที่ตั้งของการบำเพ็ญบุญ คำว่าบุญ หมายถึง เจตนาที่ประกอบด้วยกุศล เมื่อเกิดขึ้นภายในจิตใจหรือกระทำไปในทางกาย หรือพูดทางวาจาสามารถตกใจลงได้ บุญกิริยาวัตถุ หมายถึง สิ่งที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงบุญไว้ 3 ข้อคือ

1. ทานมัย บุญสำเร็จด้วยการบริจาคทาน การบริจาคทานที่เกิดขึ้นด้วยกุศลเจตนาที่มีความมุ่งดีปรารถนาที่ดี บุคคลผู้รับทานเกิดจากความรัก ความเมตตา ความสงสาร ความเคารพ ความศรัทธา ความเลื่อมใส ที่มีต่อบุคคลที่ตนจะให้ สิ่งที่น่ามาบริจาคต้องได้มาโดยชอบธรรม
2. ศีลมัย บุญสำเร็จด้วยการรักษาศีล ได้แก่ ศีล 5 ศีล 8 ศีลอุโบสถ ศีล 227 ข้อของพระสงฆ์ ตลอดจนศีลของภิกษุณี จิตใจของผู้มีศีลจะโน้มเข้าหาสมาธิ อานิสสงฆ์ของศีลจะเกิดขึ้นได้มาก
3. ภาวนามัย บุญสำเร็จด้วยการเจริญภาวนา คำว่าภาวนา แปลว่า การทำความดี สรุปลแล้วบุคคลต้องมี ทานมัย ศีลมัย และภาวนามัย ไปด้วยกัน เพราะจะเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่แล้วให้มีเพิ่มขึ้น

นักศึกษาควรนำหลักธรรมหรือพฤติกรรมทางศาสนาพุทธมาปฏิบัติให้เกิดมรรคผล เป็นความสุขร่วมเย็นต่อตนเองและของผู้อื่นสมัยนี้คนรู้ธรรมจำธรรมได้ พุทธศาสนิกชนสามารถปฏิบัติได้ด้วยตนเอง เมื่อปฏิบัติจนเกิดการรู้แจ้ง จะเกิดสติ เกิดปัญญา ทำให้การเรียนของนักศึกษาดีขึ้น ความทรงจำดีขึ้น การอ่านหนังสือธรรมะ ฝึกสมาธิ ทำให้จิตใจดี ย่อมส่งผลดีต่อการดูแลผู้ป่วย

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาพฤติกรรมทางพุทธศาสนาของนักศึกษาพยาบาล เพื่อเป็นแนวทางเสนอให้วิทยาลัยจัดโปรแกรมทางพุทธศาสนา อาทิ การทำสมาธิ และปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน เพื่อให้จิตใจสงบและเป็นคนที่มีความเครียดน้อยลง เพราะการศึกษายาบาลต้องข้องเกี่ยวกับกาการดูแลผู้ป่วย ให้พ้นภาวะวิกฤตก่อให้เกิดความเครียดและวิตกกังวลได้ตลอดเวลา

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดของ ฐานิกานุยมงคล⁶ ในเรื่องบุญกิริยาวัตถุที่ประกอบด้วย

1. ทานมัย การบริจาคทาน
2. ศีลมัย การรักษาศีล
3. ภาวนามัย การฝึกสมาธิ

และกรอบแนวคิดของพระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต⁷ ที่อธิบายว่าพฤติกรรมทางพุทธศาสนาต้องประกอบด้วย การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน

ตามแนวมหาสติปัฏฐาน 4 นามธรรม (จิตเจตสิก) รูปธรรม (รูป) มีสภาพไม่เที่ยงอยู่ทนไม่ได้ ไม่ใช่ตัวตน บังคับไม่ได้ เกิดดับตลอดเวลา หาตัวตนหาเจ้าของไม่ได้ เมื่อมีปัญหาจะเกิดเห็นแจ้งเข้าถึงพระนิพพานได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการพัฒนากิจกรรมในการส่งเสริมพฤติกรรมทางศาสนาพุทธของนักศึกษา การเลือกนักศึกษาชั้นปีที่ 3 เพราะนักศึกษาชั้นนี้มีการเรียนทั้งทฤษฎี และปฏิบัติงานที่ซับซ้อนซึ่งจะมีสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเครียดมาก การสำรวจพฤติกรรมทางศาสนาพุทธ เพื่อสำรวจว่านักศึกษาใช้พฤติกรรมทางพุทธศาสนาในด้านใด ซึ่งจะลดความเครียดของตัวนักศึกษาเอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย ประจำปีการศึกษา 2552 ทุกคนจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 100

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. การสร้างเครื่องมือ โดยการสำรวจแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลปฐมภูมิ และทุติยภูมิ จากหนังสือ วารสาร ผลงานวิจัย สิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้งทางอินเทอร์เน็ต เพื่อนำข้อมูลมาประกอบเป็นแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูล
2. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาประกอบด้วย เพศ อายุ เกรดเฉลี่ย ศาสนา และทัศนคติเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมทางพุทธศาสนา ที่ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ผู้ร่วมวิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแบบสอบถามให้เลือกตอบว่าปฏิบัติหรือไม่ได้ปฏิบัติ

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ในการนำหลักธรรมทางศาสนาไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาพยาบาลจากนั้นจากนั้น นำมาหาค่าความเที่ยงด้วยสถิติ cronbach's alpha coefficient. ได้ค่าความเที่ยง 0.87)

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การแจกแจงความถี่และ หาค่าร้อยละ

ผลของการวิจัย

1. คุณลักษณะทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล

นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 21 คิดเป็นร้อยละ 58.93 เป็นเพศหญิงร้อยละ 94.43 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่ อยู่ในจังหวัดขอนแก่นร้อยละ 28.50 รองลงมาเป็น จังหวัดร้อยเอ็ดร้อยละ 14.29 นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 100 เรียนรู้พุทธศาสนา จากพ่อแม่ร้อยละ 48.21 จาก ปู่ย่าตายายร้อยละ 37.50 และได้รับการปลูกฝังพฤติกรรม ทางศาสนาจากสื่อโทรทัศน์ร้อยละ 80.36 เรียนรู้ จากการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากที่สุด ร้อยละ 39.29 และเชื่อว่าทำดียอมได้ดี ร้อยละ 96.43

สำหรับกิจกรรมที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวันส่วนใหญ่เป็นอริยสัจ 4 ร้อยละ 46.43 อิทธิบาท 4 ร้อยละ 39.29 และเมื่อทุกข์ใจจะปรึกษาพ่อแม่ และปฏิบัติตาม ที่พ่อแม่แนะนำร้อยละ 46.43 สวดมนต์และปฏิบัติตาม หลักธรรมทางศาสนาเท่าที่นึกคิดเป็นร้อยละ 1.79 สำหรับ ปัญหาอุปสรรคที่ไม่สามารถนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิต ประจำวันคือไม่มีเวลา ร้อยละ 76.79 ขาดความรู้ เรื่องพระพุทธศาสนาร้อยละ 25

2. พฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติ

2.1 พฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติ มากที่สุด 3 อันดับแรก

- ถวายสังฆทานในวาระวันเกิดวันเข้าพรรษา (ร้อยละ 25)
- บริจาคเงินให้วัดและองค์กรการกุศล (ร้อยละ 17.86)
- ตักบาตรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 10.71)

2.2 พฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติ ปานกลาง 3 อันดับแรก

- บริจาคเงินให้วัดและองค์กรการกุศลอื่น ๆ (ร้อยละ 42.86)
- ปลื้มยกปลื้มปลา (ร้อยละ 41.07)
- ร่วมทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เลี้ยงอาหาร คนพิการ คนชรา (ร้อยละ 39.29)

2.3 พฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ปฏิบัติ น้อย 3 อันดับแรก

- นั่งสมาธิเป็นประจำ (ร้อยละ 62.50.)
- ถวายอาหารเลี้ยงพระ (ร้อยละ 58.93)
- บริจาคหนังสือให้ผู้ด้วยโอกาส (ร้อยละ 50)

2.4 พฤติกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ไม่ปฏิบัติเลย

- บริจาคเลือดให้สภากาชาดไทยหรือ ตามโรงพยาบาลอื่น ๆ (ร้อยละ 32.14)
- บริจาคหนังสือ เสื้อผ้าให้ผู้ด้วยโอกาส (ร้อยละ 21.43)

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

นักศึกษาส่วนใหญ่เสนอความคิดเห็นว่า ทางวิทยาลัย ควรจัดโปรแกรมให้นักศึกษาฝึกสมาธิ หรือพานักศึกษาไปฟังเทศน์ห้องสมุดควรมีหนังสือธรรมะ หรือจัดชมรมทางพุทธศาสนา

การอภิปรายผล

นักศึกษาพยาบาลอายุ 20-24 ปี เป็นวัยผู้ใหญ่ ตอนต้นที่ต้องมีจุดมุ่งหมายของชีวิต เพื่อสร้างฐานะ ให้ตนเองและครอบครัว คำนึงถึงอาชีพการงานและ คำนึงถึงอนาคตของตนเอง รวมทั้งคำนึงถึงสังคมและ จิตวิญญาณเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว นอกจากนี้การนับถือ พุทธศาสนาหรือปฏิบัติธรรมมักเกิดจากการเรียนรู้จาก พ่อแม่ คิดเป็นร้อยละ 44.64 และจากอาจารย์ที่สอน ชั้นมัธยมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 39.29 ซึ่งตรงกับแนวคิด ของปิยโสภณ ชี้อรรถกุล⁸ ที่อธิบายว่า พ่อแม่เป็นผู้ที่รักลูก ถือเป็นคนแรก และคอยปลูกฝังมโนธรรม ศีลธรรม จรรยา เพื่อให้ลูกเป็นคนดีของสังคม การสอนปฏิบัติ ในเรื่องศาสนาจึงเป็นเรื่องของพ่อแม่และครูที่จะคอยสั่งสอน และอบรม รวมทั้งเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติทั้งการ ทำบุญให้ทาน บริจาคเงินให้วัด และองค์กรการกุศลต่าง ๆ จึงพบว่าพฤติกรรมทางพุทธศาสนา ที่นักศึกษาปฏิบัติ

มากที่สุด 3 อันดับแรกคือ การถวายสังฆทานในวันเกิด วันเข้าพรรษา (ร้อยละ 25) บริจาคเงินให้วัดและ องค์การการกุศล (ร้อยละ 17.86) ตักบาตรสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ร้อยละ 10.71) สอดคล้องกับแนวคิด ของพระครูสุวิธาน พัฒนบัณฑิตฯ ที่ว่าผู้ให้ทานถวาย สังฆทานเชื่อว่าจะมีความสุข การให้ทานเป็นเรื่อง ที่พระพุทธองค์ทรงสรรเสริญ เกิดมาเป็นมนุษย์ ควรให้ทาน จะมากหรือน้อยก็ตาม

ในส่วนพฤติกรรมทางพุทธศาสนาที่นักศึกษา ปฏิบัติน้อย หรือปฏิบัติปานๆ ครั้ง 3 อันดับแรก คือนั่งสมาธิเป็นประจำ (ร้อยละ 62.50) ถวายอาหาร เลี้ยงพระเช้า เลี้ยงพระเพล (ร้อยละ 58.43) บริจาค หนังสือแก่ผู้ด้อยโอกาส และทำบุญเลี้ยงอาหาร แก่เด็กพิการและคนชรา (ร้อยละ 50) การที่นักศึกษา มีพฤติกรรมทางศาสนาปฏิบัติน้อยในส่วนนี้เพราะใช้เวลา ในการศึกษา ปฏิบัติงานเป็นส่วนใหญ่ สำหรับพฤติกรรม ทางพุทธศาสนาที่นักศึกษาปฏิบัติปานกลางหรือปฏิบัติ เป็นบางครั้ง 3 อันดับแรก คือ

1. บริจาคเงินให้วัดและองค์การการกุศลอื่นๆ (ร้อยละ 42.86)
 2. ปลอญนกล่อปลา ถวายเทียนในวันเข้าพรรษา บริจาคเสื้อผ้าสิ่งของให้ผู้ด้อยโอกาส (ร้อยละ 41.07)
 3. ร่วมทอดกฐิน ร่วมทอดผ้าป่าในเทศกาล และทำบุญเลี้ยงอาหารเด็กพิการ คนชรา (ร้อยละ 39.29)
- สอดคล้องกับแนวคิดของหลวงปู่มหาปิ่น ปัญญาพโล แห่งวัดป่าแสนสำราญ อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี (อ้างใน พระอาจารย์เหลื่อม อนุตตโร)^๑ เทศน์ว่า ผู้มีศีลธรรมแม้จะใช้ชีวิตเป็นฆราวาส ก็ต้องอยู่ด้วยความสันติสุข ไม่มีกิเลสหยาบทะเลาะเบาะแว้งกัน สาธุชนย่อมตั้งอยู่ในสังคหวัตถุธรรม 4 ประการ คือ ทาน ศีล การให้เสียสละให้แก่ผู้อื่นที่ด้อยโอกาส ปิยะวาจา มีวาจาที่อ่อนโยนไม่โอ้อวด ถ่อมตนเอง เป็นหลักใหญ่ มีวัตถุธุริยา มีความเมตตาต่อคนอื่นๆ มีสมานัตตา มีความปรองดอง สามัคคีกัน นักศึกษา ปฏิบัติพฤติกรรมทางพุทธศาสนาในระดับปานกลาง เพราะจะปฏิบัติพร้อมพ่อแม่ ซึ่งเป็นแบบอย่างที่ดีของ การทำบุญให้ทาน

นอกจากนี้พระอาจารย์เหลื่อม อนุตตโร^๑ วัดป่าโสภณาราม จ.อุบลราชธานี 2551 อธิบายว่า เยาวชนของชาติที่เป็นผู้กำลังอยู่ในระยะการศึกษาเล่าเรียน ไม่ว่าจะเป็นนิสิตนักศึกษา กำลังแสวงหาปัญญาและความรู้ ต้องหมั่นเพียรเรียนรู้ในพระธรรม คำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เยาวชนไม่ควร ทำตัวให้เป็นภาระของครอบครัว ญาติพี่น้อง เมื่อจบ การศึกษาแล้วควรแสวงหาการทำงานเป็นหลักแหล่ง คำนึงถึงอาชีพที่บริสุทธิ์ ไม่ผิดกฎหมายจารีตประเพณี และต้องมีศีลธรรมที่ดีงาม สำหรับวิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย อาจารย์ส่วนใหญ่จะเน้นการศึกษา ซึ่งบางครั้งอาจเป็น ดาบสองคม นักศึกษาต้องฉลาดรู้ฉลาดทำและปฏิบัติตัวดี ความฉลาดอย่างเดียวก็เกิดพิษภัยต่อสังคม เช่น ฉลาดโกง ฉลาดโกง และฉกฉวยสิ่งต่างๆ เข้าหาตนเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ นักศึกษาได้เสนอข้อคิดเห็นว่า ควรมีกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกสมาธิและ การปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานเพื่อให้จิตสงบและมองเห็น ความจริงของชีวิต ดังนั้นคณาจารย์ และสถาบันการศึกษา ควรให้การสนับสนุน เนื่องจากนักศึกษาสามารถนำหลัก ปฏิบัติดังกล่าวไปใช้กับผู้ป่วย เพื่อลดความเครียด ความวิตกกังวล และความเจ็บปวดต่างๆ และที่สำคัญ นักศึกษาสามารถนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวันเพื่อช่วย ลดความเครียด เพิ่มความสุขทางใจของนักศึกษาได้

เอกสารอ้างอิง

1. อำไพภรณ์ แสงสิงแก้ว. พฤติกรรมทางพระพุทธศาสนา ของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3 วิทยาลัย บัณฑิตเอเชีย จังหวัดขอนแก่น ; 2552.
2. จงจิต เสน่หา. พระธรรมวินัยของพระพุทธศาสนา กับพฤติกรรมสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย; 2551.

3. สมพร รุ่งเรืองกลกิจ, กาญจนา สุรวาจากุล, ณัฐทิพร ชัยประทาน. การนำแนวคิดทางพระพุทธศาสนา มาใช้เป็นฐานในการส่งเสริมสุขภาพจิตบุคคลใน สถานประกอบการ. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2551; 31(3):34-41
4. Pipe TB, Botz JJ, Dueck A. Nurse leader mindfulness meditation program for stress management. New York : Lippincott Williams and Wikins ; 2009.
5. ประยุทธ์ ปยุตโต. งานเพื่อความสุขและแก่นสาร ของชีวิตกรุงเทพฯ: ธรรมสภา; 2548.
6. ฐานิกา บุชมงคล. การสอนวิจัยทางการพยาบาล. ขอนแก่น. คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิต เอเชีย ; 2552.
7. พระครูสุวิธานพัฒนบัณฑิต. สุตตันตปิฎก อภิธรรมปิฎก. บทเรียนพระไตรปิฎกศึกษา. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ มหามงกุฎราชวิทยาลัย ; 2552.
8. ปิยโสภณ ชี้อตระกูล. อภิรมหาการุณยผลกรรม ข้ามภพข้ามชาติ. ขอนแก่น: ชัชวาลการพิมพ์; 2552.
9. พระอาจารย์เหลื่อม อนุตตโร วัดป่าโสภณาราม. การเทศนาของพระอาจารย์เหลื่อม อนุตตโร. จ.อุบลราชธานี; 2552.